

АНОТАЦІЯ

Кушнір В.В. Розвиток підприємницької компетентності майбутніх веб-дизайнерів у професійній підготовці. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії 015 Професійна освіта (за спеціальностями) 01 Освіта/Педагогіка. – Інститут професійної освіти Національної академії педагогічних наук України, Київ, 2023.

Зміст анотації

У дисертації здійснено теоретичне узагальнення і запропоновано розв’язання наукового завдання щодо розвитку підприємницької компетентності майбутніх веб-дизайнерів, що виявляється в розробленні та реалізації змістово-функціональної моделі, авторської методики за дотримання визначених і науково обґрунтованих необхідних для цього педагогічних умов.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що в дисертації вперше визначено й експериментально перевірено впровадження педагогічних умов розвитку підприємницької компетентності майбутніх веб-дизайнерів у професійній підготовці в закладах вищої освіти: стимулювання позитивної мотивації до підприємницької діяльності; запровадження вибіркової навчальної дисципліни «Підприємництво у веб-дизайні»; застосування технологій імітаційно-рольового навчання; впровадження навчально-методичного комплексу підготовки майбутніх веб-дизайнерів до підприємницької діяльності.

Зокрема, стимулювання позитивної мотивації майбутніх веб-дизайнерів до підприємницької діяльності актуалізує їхню пізнавальну активність, сприяє самовизначенню в кар’єрному зростанні, конкретизації уявлень про майбутні успіхи, зумовлює виникнення стійкого інтересу до виконання бізнес-завдань, активізує прагнення до успіху.

Запровадження вибіркової навчальної дисципліни «Підприємництво у веб-дизайні» уможлиблює змістову цілісність розвитку підприємницької компетентності майбутніх веб-дизайнерів у професійній підготовці, критичне

осмислення й оптимальну реалізацію засвоєних знань, поглиблення обізнаності про підприємницькі якості успішного бізнесмена.

Застосування технологій імітаційно-рольового навчання у процесі професійної підготовки майбутніх веб-дизайнерів передбачає прояви їхніх задатків, здібностей, засвоєння ефективних механізмів досягнення успіху в бізнесі і способів подолання бар'єрів у розвитку власних підприємницьких якостей.

Запровадження навчально-методичного комплексу підготовки майбутніх веб-дизайнерів до підприємницької діяльності забезпечує поетапний розвиток підприємницької компетентності у процесі професійної підготовки в закладах вищої освіти, зокрема, формування стійкої ціннісно-світоглядної позиції щодо підприємництва в галузі дизайну, вдосконалення набутих підприємницьких знань і навичок під час виконання проблемно-пошукових, творчих, ситуаційних завдань щодо планування підприємницької діяльності у сфері веб-дизайну.

Спроектвана модель розвитку підприємницької компетентності майбутніх веб-дизайнерів є складноструктурованою цілісністю взаємозв'язаних прямими і зворотніми зв'язками складників, об'єднаних у межах методологічно-цільового, змістово-процесуального, оцінювально-результативного блоків, та слугує схематичною основою для цілеспрямованого розвитку досліджуваного феномена. У методологічно-цільовому блоці конкретизовано мету, актуальні наукові підходи і принципи розвитку підприємницької компетентності майбутніх веб-дизайнерів; у змістово-процесуальному – відображено інтегративний складник змісту їхньої професійної підготовки, педагогічні умови, зміст, етапи, форми і методи розвитку підприємницької компетентності майбутніх веб-дизайнерів у ЗВО; в оцінювально-результативному – інструментарій, за допомогою якого перевіряється ефективність створених педагогічних умов (компоненти, критерії, показники та рівні розвитку підприємницької компетентності майбутніх веб-дизайнерів).

Розроблена методика розвитку підприємницької компетентності майбутніх веб-дизайнерів позиційована як цілісність змісту, ефективно методичних засобів, що уможлиблюють виявлення й актуалізацію підприємницьких якостей, спонукають до максимальної реалізації свого потенціалу в професійній діяльності і відкритті власної справи у креативній індустрії. Методика РПК характеризується особливостями мотиваційно-установчого етапу, що охоплює: мотивацію до оволодіння знаннями, навичками, уміннями з основ підприємництва; змістово-процесуального – спрямованого на розвиток підприємницького мислення, творчих здібностей, підприємницьких якостей під час створення бізнес-проектів і реалізації конструктивних ідей; рефлексивно-творчого етапу, який підтверджує правильність відбору методів розвитку підприємницької компетентності, їх відповідність принципам, меті і завданням навчання; змісту обраної теми; навчальним можливостям веб-дизайнерів (віковим, психологічним); наявним умовам навчання і відведеному на засвоєння навчального матеріалу часу; професійному рівню педагогічних працівників; можливостям допоміжних засобів навчання.

Удосконалено діагностичний інструментарій оцінювання динаміки рівнів розвитку підприємницької компетентності веб-дизайнерів, що конкретизований сукупністю критеріїв і відповідних показників, а саме: мотиваційно-цільовим (ставлення до підприємницької діяльності та самореалізації у підприємстві; професійними інтересами; потребою в досягненні професійних і комерційних успіхів); когнітивно-змістовим (знання суті підприємницької діяльності та основних категорій підприємництва; розумінням ефективних способів та механізмів здійснення підприємницької діяльності в галузі креативної індустрії й оптимального їх застосування для виконання професійних завдань; властивостями підприємницького мислення: аналітичністю, критичністю, цілісністю, логічністю, гнучкістю, креативністю, предметністю, повнотою та оригінальністю щодо сприйняття й осмислення інформації про підприємницьку діяльність; виявленням здатності до розуміння смислів і логіки розгортання соціально-економічних ситуацій); організаційно-управлінським (володіння

основними способами і механізмами виконання дій щодо планування та здійснення підприємницької діяльності; вмінням аналізувати й генерувати комерційні ідеї; здатністю ризикувати заради досягнення поставленої підприємницької мети в ході реалізації та вирішення нестандартних професійних завдань; умінням контролювати емоційний стан у ситуаціях професійної і підприємницької діяльності; навичками визначати мету і послідовно діяти для її досягнення, застосовуючи набуті знання, уміння, навички, самопізнання, творчу самореалізацію та самовдосконалення); суб'єктно-рефлексивним (відрефлексовані уявлення про професійний і комерційний успіх; самоусвідомлення рівня сформованості професійної та підприємницької компетентностей; виокремлення труднощів у виконанні професійних завдань, потреба в самопізнанні, розвиток професійної рефлексії, самовдосконалення).

Подальшого розвитку набув зміст поняття «підприємницька компетентність майбутніх веб-дизайнерів»; розвиток полягає в урахуванні в дефініції видових ознак інтегративного утворення, пов'язаних із соціально-економічними, психолого-діяльними ознаками феномену, а також у конкретизації ціннісно-світоглядних орієнтацій, способів діяльності, моделей поведінки і професійно значущих якостей, що цілісно відображають підготовленість особи до підприємницької діяльності у процесі виконання професійних завдань (аналізувати ринкові можливості щодо дизайнерських послуг, опановувати різні економічні ролі, об'єктивно оцінювати індивідуальні здібності до підприємництва, започатковувати різні форми бізнесу у сфері креативної індустрії й зокрема веб-дизайну).

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в розробленні та впровадженні в освітній процес підготовки майбутніх веб-дизайнерів навчально-методичного комплексу розвитку підприємницької компетентності, що охоплює: навчально-методичний посібник «Підприємництво у веб-дизайні», в якому викладено програму і тематичний план вибіркової навчальної дисципліни, блоки проблемно-пошукових, творчих завдань, орієнтованих запитань для обговорення під час занять, тезаурус понять із

підприємницької діяльності; практичні рекомендації для виконання завдань самостійної роботи; комплекти проблемно-пошукових і ситуативних завдань; інформаційний портал для майбутніх підприємців у галузі креативної індустрії та веб-дизайну.

Теоретичні положення, експериментальні дані, висновки дисертаційного дослідження можуть бути використані у професійній підготовці майбутніх фахівців веб-дизайну, в підготовці та проведенні науково-методичних семінарів та ін.

Ключові слова: професійна підготовка майбутніх веб-дизайнерів, підприємництво в галузі креативної індустрії, підприємницька компетентність, розвиток підприємницької компетентності.

ABSTRACT

Kushnir V.V. Development of entrepreneurial competence of future web designers in professional training. – Qualifying scientific work on manuscript rights.

Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy 015 Professional education (by specialty) 01 Education/Pedagogy. – Institute of Vocational Education of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, Kyiv, 2023.

Abstract content

The dissertation made a theoretical generalization and offered a solution to the scientific problem of developing the entrepreneurial competence of future web designers, which is manifested in the development and implementation of a content-functional model, the author's methodology in compliance with the defined and scientifically based pedagogical conditions necessary for this.

The scientific novelty of the obtained results lies in the fact that the dissertation for the first time determined and experimentally verified the implementation of pedagogical conditions for the development of entrepreneurial competence of future web-designers in professional training in institutions of higher education: stimulation of positive motivation for entrepreneurial activity; introduction of the course "Entrepreneurial activity in the field of web-design"; application of simulation-role learning technologies; implementation of an integrative educational and methodological complex of training future web-designers for entrepreneurial activity. In particular, stimulating the positive motivation of future web-designers for entrepreneurial activity actualizes their cognitive activity, contributes to self-determination in career growth, concretization of ideas about future success, leads to the emergence of persistent interest in the performance of business tasks, activates the desire for success. The introduction of the author's course "Entrepreneurial activity in the field of web-design" enables the substantive integrity of the development of entrepreneurial competence of future web designers in professional training, critical reflection and optimal implementation of acquired knowledge, deepening of awareness of the entrepreneurial qualities of a successful businessman. The application of simulation-role learning technologies in the process of professional training of future

web-designers involves: manifestation of their aptitudes, abilities, assimilation of effective mechanisms for achieving success in business and ways to overcome barriers in the development of one's own entrepreneurial qualities. The introduction of an integrative educational and methodological complex for the training of future web-designers for entrepreneurial activity ensures the step-by-step development of entrepreneurial competence in the process of professional training in institutions of higher education, in particular, the formation of a stable value and worldview position regarding entrepreneurship in the field of design, improvement of acquired entrepreneurial knowledge and skills during performance of problem-searching, creative, situational tasks regarding the planning of business activities in the field of web-design.

The projected content-functional model of the development of entrepreneurial competence of future web-designers is a complex-structured integrity of components interconnected by direct and feedback links, united within the limits of the target, content, technological and diagnostic blocks, and serves as a schematic basis for the purposeful development of the researched phenomenon. In the target block, the purpose, current scientific approaches and principles of development of entrepreneurial competence of future web designers are specified, in the content section - the integrative component of the content of their professional training is reflected, in the technological section - stages, forms, methods and means of development of entrepreneurial competence of future web designers in higher education; in the diagnostic - the appropriate toolkit, with the help of which the effectiveness of the created pedagogical conditions is measured (components, criteria, indicators and levels of development of entrepreneurial competence of future web designers).

The developed methodology for the development of entrepreneurial competence of future web-designers is positioned as the integrity of the content, effective methodological tools that enable the identification and actualization of entrepreneurial qualities, encourage the maximum realization of one's potential in professional activity and opening one's own business in the creative industry. The RPK methodology is characterized by the content-procedural features of the integrative-adaptive stage,

which includes motivation to acquire knowledge, skills, and abilities from the basics of entrepreneurship; constructive-developmental - aimed at the development of entrepreneurial qualities during the creation of business projects and the implementation of constructive ideas, entrepreneurial thinking, creative abilities, the result-activity stage, which confirms the correctness of the selection of methods for the development of entrepreneurial competence, their compliance with the principles, goals and objectives of education; content of the chosen topic; educational opportunities of web designers (age, psychological); the available conditions of study and the time allocated for learning the educational material; the professional level of teaching staff; capabilities of teaching aids.

The diagnostic toolkit for assessing the dynamics of the levels of development of the entrepreneurial k has been improved competence of web-designers, specified by a set of criteria and relevant indicators: motivational (attitude towards entrepreneurial activity and self-realization in entrepreneurship; professional interests; need to achieve professional and commercial success); cognitive (knowledge of the essence of entrepreneurial activity and the main categories of entrepreneurship; understanding of effective ways and mechanisms of entrepreneurial activity in the field of creative industry and their optimal application for the performance of professional tasks; properties of entrepreneurial thinking: analytical, critical, integrity, logic, flexibility, creativity, objectivity, completeness, originality regarding the perception and understanding of information about entrepreneurial activity; revealing the ability to understand the meanings and logic of the unfolding of socio-economic situations); business skills (mastery of basic methods and mechanisms for planning and implementing business activities; ability to analyze and generate commercial ideas; ability to take risks to achieve business goals in the course of implementing and solving non-standard professional tasks; ability to control emotional state in situations of professional and business activity; skills to determine a goal and act consistently to achieve it, applying the acquired knowledge, skills, abilities, self-knowledge, creative self-realization and self-improvement); reflective (reflected ideas about professional and commercial success; self-awareness of the level of formation of professional and

entrepreneurial competences; identification of difficulties in performing professional tasks, need for self-knowledge, development of professional reflection, self-improvement).

The concept of "entrepreneurial competence of future web designers" gained further development; development consists in taking into account in the definition the specific features of integrative education, related to the socio-economic, psychological and activity features of the phenomenon, as well as in the specification of value-worldview orientations, methods of activity, models of behavior and professionally significant qualities that holistically reflect a person's readiness to entrepreneurial activity in the process of performing professional tasks (analyzing market opportunities for design services, mastering various economic roles, objectively assessing individual entrepreneurial abilities, starting various forms of business in the field of creative industry and, in particular, web design).

The practical significance of the obtained research results lies in the development and implementation in the educational process of training future web designers of an integrative educational and methodological complex for the development of entrepreneurial competence, which includes: educational and educational and methodological manuals "Entrepreneurial activity in the field of web-design", which outline the program and the thematic plan of the author's educational course, blocks of problem-searching, creative tasks, indicative questions for discussion during classes, a thesaurus of business concepts; practical recommendations for performing independent work tasks; sets of problem-searching and situational tasks; an information portal for future entrepreneurs in the field of creative industry and web-design.

Theoretical provisions, experimental data, conclusions of the dissertation research can be used in the professional training of future web-design specialists, in the preparation and conducting of scientific and methodical seminars, etc.

Keywords: professional training of future web-designers, entrepreneurship in the creative industry, entrepreneurial competence, development of entrepreneurial competence.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Навчально-методичний посібник:

1. Кушнір, В. В. (2022). *Підприємництво у веб-дизайні: навчально-методичний посібник*. Київ: «Комп'ютерний дизайн». 212 с.

Праці, в яких представлені основні наукові результати дисертації:

Статті у провідних наукових фахових виданнях України з педагогічних наук:

2. Кушнір, В. (2020). Сутнісні характеристики підприємницької компетентності майбутніх веб-дизайнерів. *Мистецька освіта: зміст, технології, менеджмент*, 16, 141-164. DOI: <https://doi.org/10.37041/2410-4434-2020-16-11>

3. Кушнір, В. (2021). Актуальні аспекти освітньої підготовки веб-дизайнерів до підприємницької діяльності. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 6(110). С. 319-329. DOI: <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2021.06/319-329>

4. Кушнір, В. (2023). Модель розвитку підприємницької компетентності майбутніх веб-дизайнерів у професійній підготовці. *Актуальні питання у сучасній науці*, 7(13), 600-613. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-7\(13\)-600-613](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-7(13)-600-613)

5. Kushnir, Vadym. (2023). Methodology of developing entrepreneurial competence of future web designers. *Professional Pedagogics*, 1(26), 84-93. DOI: <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2023.26.84-93>

Стаття у зарубіжному періодичному науковому виданні:

6. Kolodii, Ihor, Byelova, Lyudmyla, Aleikseieiva, Svitlana, Kushnir, Vadym Rudyk, Yaroslav M., Kalichak, Yurii (2021). The methodology for creating an information and analytical system for control, planning and management of the educational process in HEIs and its functional structure. *Laplace em Revista*

(*International*), 7, n. 3, 1-9. DOI: <https://doi.org/10.24115/S2446-62202021731251p.1-9>

Праці, які підтверджують апробацію результатів дисертації:

7. Кушнір, В. (2021). Особливості підготовки майбутніх web-дизайнерів до підприємництва. *Пріоритетні напрямки вирішення актуальних проблем виховання і освіти: тези доповідей*. Харків, 25-28.

8. Кушнір, В. (2022). Педагогічні умови розвитку підприємницької компетентності майбутніх web-дизайнерів. *Scientific collection «Interconf»*, 117, 95-103.

9. Кушнір, В. (2022). Підготовка дизайнерів до підприємницької діяльності: досвід і перспективи. *Scientific Collection «InterConf»*, 118, 80-84.

10. Кушнір, В. (2021). Використання проектних технологій у формуванні підприємницької компетентності майбутніх web-дизайнерів. *International scientific and practical conference (Riga, Latvia July 16–17, 2021)*. 200-203. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-114-5-51>